

ЦРАСВх № 104/09.06.2017г.

РЕЦЕНЗИЯ

**НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА ЛЮБОМИР КИРИЛОВ
ТИМЧЕВ НА ТЕМА „УПРАВЛЕНИЕ НА МИГРАЦИЯТА В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НАУЧНАТА
СТЕПЕН „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“**

РЕЦЕНЗЕНТ: ПРОФ. ТАТЯНА ЯНЧЕВА, ДН

Управлението на миграцията на населението е проблем с несъмнена актуалност не само у нас, но и в световен мащаб. През последните години той придобива особена значимост. Този проблем е предизвикателство както от практическа гледна точка, свързана с реалното гарантиране и зачитане правата на човека, осигурявайки условията и редът за пребиваване, така и от изследователска гледна точка. Усъвършенстването на съществуващите форми и методи за управление на миграцията, осъществяването на контрол от страна на компетентните органи по реализирането на тази дейност е проблем с непреходна значимост. Необходимостта от такъв подход се засилва пред последните години на глобализация и възникващите проблеми от гледна точка на миграцията. Този проблем най-ясно личи в страните от ЕС, към които са се устремили близките до Европа държави от Азия и Африка.

В този смисъл настоящият дисертационен труд поставя на дневен ред една тема с безспорна актуалност и значимост. Всеки опит в тази посока заслужава адмирации, доколкото би допринесъл за повишаване на ефективността в работата на специализираните органи. Необходимостта от обединяване на усилията на различни специалисти, органи и организации в световен мащаб, с оглед реалното противодействие на незаконното пребиваване на лица, независимо от техния произход, етнос, религия и т.н. е безспорна, особено предвид събитията от последните месеци.

Предложеният за рецензиране дисертационен труд е с впечатляващ, според мен твърде голям, обем от 458 страници. Съдържанието е структурирано в увод, четири части (Теоретични аспекти на управлението, осъществявано от полицейските органи на миграцията в РБ, която включва две глави; Документи за самоличност и контрол на гражданите на РБ, три глави; Контрол на чужденците в РБ, две глави; Организация на дейността на полицейските органи за издаване на контрол на документите за самоличност и миграцията на населението в РБ, 4 глави; Заключение и предложения за усъвършенстване на правната регламентация и организацията на работа. Формално, структурата на представеният за обсъждане дисертационен труд не е класическа, но отговаря на нормативните изисквания за оформяне и подкреждане на изследване от такъв характер.

В увода, в обем от 27 страници, е обоснована актуалността на темата, ясно са определени целта, задачите, обектът и предметът на изследването.

В *Част първа* са разгледани основните въпроси, свързани с теоретичните постановки и правната регламентация на управлението на миграцията в Република България. Частта се състои от две глави, посветени съответно на теоретичните аспекти и на правните такива. Въведени са основните понятия, същността на контрола на документите за самоличност и управлението на миграцията. Изхождайки от общоприетите схващания за контрол, авторът предлага свое такова за контрол на документите за самоличност и миграцията, което считам за принос на дисертационния труд. Изяснена е етимологията на понятието контрол. В специален параграф са изведените особености на миграцията в областта на спорта, един от най-често срещаните варианти на трудова миграция, не само в национален, но и в международен мащаб. Доколкото авторът извежда тезата, че има основание да се изведе миграцията в областта на спорта като отделен вид миграция, считам че би могъл да отдели повече внимание на този проблем.

В съответствие с предмета на дисертационния труд са посочени видовете контрол и тяхното отношение към контрола на миграцията. Във връзка с това е

отделено значително място и на други понятия като “виза”, “документ за самоличност” и “миграционен натиск”. Тяхното анализиране допълва теоретичната част от изследването, необходима както за правната рамка, така и за управлението на миграционните процеси.

Направен е кратък преглед на различни изследвания на миграцията като се започне от 1776 г. Посочен е и приносът на Петър Дънов в тази насока.

На основата на съществуващите до момента схващания, авторът дава своя принос и по отношение определението на понятието “управление на миграцията”. Диференцираното разглеждане на това понятие, спомага за по-лесното му възприемане.

На базата на анализа на основните понятия авторът извежда и собствена позиция и тълкование, което също може да се определи като принос.

Във втора глава на първа част са анализирани основните международноправни и вътрешноправни актове. Поставя се акцент върху някои от основните документи, регламентирани управлението на миграцията. На основата на направения анализ са предложени промени, с оглед усъвършенстване на правната регламентация, организацията и управлението на миграционните процеси.

Част втора е посветена на въпросите, отнасящи се до документите за самоличност и извършвания контрол на българските граждани. Разгледани са видовете документи за самоличност, условията и реда за издаване и ползване на личната карта. Акцентирано е върху основните моменти от издаването, подмяната, съхранението, временното отнемане и предаване на органа по издаването на личната карта.

Значително място е отделено на понятието “документ за самоличност”, чийто анализ е в основата на видовете документи, посредством които се установява самоличността на българските граждани. В съответствие с темата на изследването е разгледано и адресното регистриране.

В самостоятелна глава са разгледани управлението на миграцията и задграничните пътувания на гражданите на Република България. Анализирани

са условията и реда за издаване и ползване на документите за задгранично пътуване, което обогатява изследването.

Тази част завършва с мерки за административна принуда, чието присъствие показва, че управлението на миграцията е свързано и с налагането както административни наказания, така и принудителни административни мерки.

Доколкото управлението на миграцията на населението е тясно свързано с контрола на чужденците във всяка една страна, авторът го извежда като един от най-важните аспекти и го разглежда в самостоятелна част. Изследването започва с влизането на чужденците. Съществено място е отделено на понятието "чужденец", което е разгледано в исторически аспект. В тази връзка е направен сравнителен анализ с действащото законодателство на ЕС.

Разгледани са и основанията за отказ за влизане на чужденци в страната, а също и видовете визи. На основата на направения анализ, проф. Тимчев извежда необходимостта от промяна, която касае основно тяхното наименование и същност.

Пребиваването на чужденците, което е една от най-съществените теми в управлението на миграцията, допълва тази част от работата, посредством удостоверяване на самоличността им и адресното регистриране. Посочена е спецификата, свързана с различните категории чужденци. Изведени са някои становища по отношение на разрешението за влизане и пребиваване и на основните аспекти, свързани с някои промени, настъпили през последните години по отношение на визите.

Отбелязано е, че отправената препоръка за промяна, от 5 на 3 дни на срока за адресно регистриране, вече е възприета от законодателството.

Организацията на работата на компетентните органи и организации се явява един от най-важните елементи на управление на миграцията на населението. На този въпрос е посветена *четвърта част*. Направен е диференциран преглед на институционалната система като е поставен специален акцент на основните структури - дирекциите "Български документи

за самоличност” и “Миграция” и главна дирекция “Гранична полиция”. И в тази част от работата е представена международната практика.

Разгледана е организацията на работа по издаването на документи за самоличност на български граждани и чужденци.

Анализът на противодействието на тероризма от органите за управление на миграцията допълва значимостта на изследването и подчертава необходимостта от предприемането на мерки за противодействието на това явление в световен мащаб.

Централно място в тази част от дисертационния труд заема координацията и взаимодействието в дейността на органите за управление на миграцията. Авторът посочва, че както всяка дейност, така и тази е необходимо да бъде подпомагана от всички субекти, участващи в управлението на страната.

В края на всяка част са направени изводи и препоръки с цел повишаване нивото в организацията на работа на компетентните органи за управление на миграцията.

С направеният анализ и последвалите изводи, проф. Л. Тимчев извежда необходимите за дейностите, свързани с управлението на миграцията в страната познания както в теоретичен, така и в правен и организационен аспект.

Основни приноси на дисертационния труд могат да се сведат до следното:

- ◆ Направен е подробен анализ на основните понятия, свързани с управлението на миграцията в Р България, на базата на който са предложени редица схващания за „документ”, „документ за самоличност”, „контрол на миграцията на населението”, „миграционен натиск”, „управление” и „управление на миграцията”.
- ◆ На основата на анализ на съществуващите видове миграция е предложено обособяването на нов вид миграция, разновидност на

трудова – спортната, свързана упражняване на спортна дейност.

- ◆ Анализирани са редица международноправните и вътрешноправни актове и документи, регламентиращи дейността по управление на миграцията в страната. Авторът издига тезата, че не съществува общ (универсален) нормативен акт, който да регламентира всички въпроси, свързани с управлението на миграцията.
- ◆ Обосновано е предложението за приемането на Закон за миграцията, както за границите на страната, така и на европейско равнище.
- ◆ Обоснована е необходимостта от синхронизиране на българското законодателство с това на държавите от ЕС.
- ◆ Препоръчано е намаляването на многообразието от документи за самоличност за българските граждани и промяна на началната възраст за издаване на лична карта.
- ◆ Предложена е нова класификация на видовете визи, като „виза за лечение“, „туристическа виза“, „ученическа виза“ и др., която е свързана с улесняване организацията на работа на органите от Гранична полиция.
- ◆ Възприето от законодателството е и предложението на автора относно намаляване срока за адресно регистриране на чужденците, които пребивават в страната.

Ценна за практиката е препоръката за централизиране на съществуващите структури, с компетенции по управлението на миграцията, с което да се подобри организацията на работата, взаимодействието и координацията на национално и международно равнище.

Важно от гледна точка на обучението е предложението за засилване на дела на проблемите на управлението на миграцията.

Към така представения дисертационен труд могат да бъдат отправени и някои препоръки и въпроси.

Първата е от формален характер и е свързана с обема на дисертационния труд. Представен в този вид силно затруднява възприемането.

Би могъл да се засили и критичният анализ на съществуващите проблеми, с оглед акцентиране върху съществуващите норми и практика по управлението на миграцията и препоръчване на нейното оптимизиране.

Имайки предвид международната ситуация от гледна точка управлението на миграционните потоци, си позволявам да поставя и два въпроса.

1. Как вижда авторът бъдещето на страната и ЕС в условията на засилен миграционен натиск?
2. Доколкото авторът извежда нов вид миграция, спортната, би ли могъл да очертае нейната специфика?

Личните ми впечатления от кандидата са свързани преди всичко с участие в различни научни форуми. Прави впечатление неговата задълбоченост и сензитивност към актуални и значими проблеми. Проф. Тимчев е и дългогодишен хоноруван преподавател в НСА „В. Левски“.

Проф. Тимчев е представил списък от 19 научни публикации във връзка с дисертационния труд, от които 4 монографии, 5 студии, 5 учебника и учебни пособия – една впечатляваща научна продукция.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Проф. Любомир Тимчев е утвърден специалист в своята област. Със своя дисертационен труд внася определени приноси в областта на теорията и практиката в управлението на миграцията.

Отличава се с широки научни интереси и подчертана активност в дейността си. Притежава богат педагогически опит.

Научната и педагогическа дейност на кандидата удовлетворяват напълно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение.

Като имам предвид качествата и приносите на предложения дисертационен труд, както и цялостната професионална дейност на кандидата, предлагам на Уважаемите членове на Научното жури да гласуват „ЗА“ присъждане на научната степен „Доктор на науките“ на проф. Любомир Тимчев.

09.06.2017 г.

Гр. София

Рецензент:

Проф. Т. Янчева, ДН